

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดให้บุหรี่ไฟฟ้า เป็นของต้องห้ามตามกฎหมายศุลกากร¹

อริศ ธรรมน้อย²

ในปัจจุบันเป็นยุคที่เทคโนโลยีได้รับการพัฒนาอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน ส่งผลให้เกิดนวัตกรรมใหม่ที่เกิดขึ้นเพื่อพัฒนาความเป็นอยู่ของมนุษย์ หรือเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ในด้านต่าง ๆ มากมาย ไม่เว้นแม้แต่ด้านนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ยาสูบ ซึ่งก็คือ “บุหรี่ไฟฟ้า” ที่มีหลักการในการทำงาน คือ ใช้พลังงานจากแบตเตอรี่ผ่านแท่งความร้อน เพื่อก่อให้เกิดความร้อนไปทำการระเหยน้ำยาของบุหรี่ไฟฟ้าให้เป็นไอ น้ำ แล้วสูดเข้าไปในร่างกาย ทำให้ไม่มีควันจากระบวนการเผาไหม้เหมือนบุหรี่มวนทั่วไป ด้วยเหตุนี้ บุหรี่ไฟฟ้าจึงได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ในแต่ละประเทศจึงได้มีมาตรการทางกฎหมายออกมาเพื่อบังคับใช้เกี่ยวกับการควบคุมบุหรี่ไฟฟ้าและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้า

โดยประเทศไทย ซึ่งเป็นประเทศที่มีแนวทางไม่สนับสนุนการใช้นิโคตินในบุหรี่ไฟฟ้าในประเทศได้มีมาตรการต้องห้ามอย่างเด็ดขาด ด้วยประสงค์จะป้องกันมิให้มีการนำสินค้าดังกล่าวไปใช้อันก่อให้เกิดปัญหาทางด้านสุขภาพ สุขอนามัย สังคม ความมั่นคงของประเทศ และความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ดังที่จะเห็นได้จากการที่ปัจจุบันได้มีประกาศกำหนดให้บุหรี่ไฟฟ้าเป็นสินค้าที่ต้องห้ามนำเข้ามาในราชอาณาจักรตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดให้บารากูและบารากูไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้าเป็นสินค้าที่ต้องห้ามในการนำเข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ. 2557 และกำหนดให้เป็นสินค้าต้องห้ามนำผ่านราชอาณาจักร ตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง สินค้าต้องห้ามนำผ่านราชอาณาจักร พ.ศ. 2559 ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5(1) แห่งพระราชบัญญัติการส่งออกป้อนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522 โดยมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว กำหนดให้นำบทกฎหมายว่าด้วยการศุลกากร และอำนาจของพนักงานศุลกากรในส่วนของการตรวจของและป้องกันการลักลอบหนีศุลกากร การตรวจค้น การยึดและริบของ หรือการจับกุมผู้กระทำความผิด การสำแดงเท็จ และการฟ้องร้องมาใช้บังคับแก่การส่งออกหรือการนำเข้าตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย ดังนั้น เมื่อมีการนำเข้าและส่งออก ฝ่าฝืนมาตรา 5(1) จึงต้องบังคับตามพระราชพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ดังนี้ การนำเข้า หรือนำผ่านเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งบุหรี่ไฟฟ้าและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้าที่ถูกกำหนดให้เป็น “ของต้องห้าม” ตามพระราชพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ไม่ว่าจะเป็นผู้นำเข้ามาในราชอาณาจักร นำผ่านราชอาณาจักร หรือไม่ว่าจะเป็นผู้ใช้ ผู้สนับสนุนในการนำเข้ามา หรือแม้กระทั่งเป็นผู้ใช้งานบุหรี่ไฟฟ้าที่มีไว้ใน

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดให้บุหรี่ไฟฟ้าเป็นของต้องห้ามตามกฎหมายศุลกากร โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์สุเมธ จานประดับ และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์จุฑามาศ นิสารัตน์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ปภาศรี บัวสวรรค์

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนภูมิภาค) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ครอบครองเพียงเพื่อบริโภคเองเป็นการส่วนตัว ก็ย่อมมีความผิดตามพระราชบัญญัติสุภาษกร พ.ศ. 2560 ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบ และปัญหาจากการบังคับใช้กฎหมายของภาครัฐอันเนื่องมาจากมาตรการต่อนบุหรี่ไฟฟ้าหลายประการ ซึ่งสรุปได้ดังต่อไปนี้

ประเด็นปัญหาที่หนึ่ง ปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดให้บารากูและบารากูไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้าเป็นสินค้าที่ต้องห้ามในการนำเข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ. 2557 และประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง สินค้าต้องห้ามนำเข้าผ่านราชอาณาจักร พ.ศ. 2559 ซึ่งการฝ่าฝืนนำเข้า หรือนำผ่านราชอาณาจักรซึ่งบุหรี่ไฟฟ้าและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้าตามประกาศทั้งสองฉบับดังกล่าว ทำให้ผู้ฝ่าฝืนมีความผิดตามพระราชบัญญัติสุภาษกร พ.ศ. 2560 ซึ่งเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับมาตรการทางกฎหมายต่อนบุหรี่มวน (Cigarette) ในประเทศไทย กลับพบว่า บุหรี่มวนซึ่งถือได้ว่าเป็นผลิตภัณฑ์ยาสูบเช่นเดียวกันกับบุหรี่ไฟฟ้า และเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของผู้สูบ และผู้อยู่ใกล้เคียงผู้สูบซึ่งอาจได้รับควันบุหรี่มือสอง แต่กลับไม่ถูกกำหนดโดยกฎหมายให้เป็นของต้องห้ามนำเข้า หรือต้องห้ามนำเข้าผ่านราชอาณาจักรอย่างบุหรี่ไฟฟ้าแต่อย่างใด จึงเห็นได้ว่า ประกาศกระทรวงพาณิชย์ทั้งสองฉบับ เป็นกฎหมายที่มีลักษณะเลือกปฏิบัติโดยกีดกันสินค้าประเภทใดประเภทหนึ่งโดยไม่มีเหตุอันควรกล่าวอ้างได้ และไม่ได้สัดส่วนระหว่างการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนกับสิทธิในการเลือกซื้อสินค้าที่เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยของประชาชนเอง รวมถึงไม่มีประสิทธิภาพในการป้องกันมิให้มีการนำเข้า หรือนำผ่านบุหรี่ไฟฟ้าและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้า หากพิจารณาถึงสถิติการลักลอบนำเข้าสินค้าประเภทบุหรี่ไฟฟ้าเป็นจำนวนมากผ่านช่องทางต่าง ๆ ซึ่งมีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ประเด็นปัญหาที่สอง ปัญหาเกี่ยวกับการไม่ได้คุณภาพของบุหรี่ไฟฟ้าและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้า เนื่องจากบุหรี่ไฟฟ้าและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้าตกเป็น “ของต้องห้าม” ตามพระราชบัญญัติสุภาษกร พ.ศ. 2560 ดังนั้น ในปัจจุบันบุหรี่ไฟฟ้าและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับ บุหรี่ไฟฟ้าที่มีการใช้งานอยู่ในราชอาณาจักร ย่อมเป็นของที่ถูกลักลอบนำเข้ามาโดยยังมิได้ผ่านการปฏิบัติพิธีการสุภาษกรทั้งสิ้น ซึ่งหมายความว่ามิได้ผ่านกระบวนการขออนุญาตจากหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์การอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข (อย.) หรือสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) กระทรวงอุตสาหกรรม เป็นต้น จึงเห็นได้ว่าการกำหนดมาตรการทางกฎหมายให้บุหรี่ไฟฟ้าและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้าเป็นสินค้าที่ไม่อาจนำเข้า หรือนำผ่านราชอาณาจักรได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย โดยไม่คำนึงถึงความเป็นจริงว่าไม่สามารถป้องกันการลักลอบนำเข้ามาใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายนั้น ย่อมส่งผลในทางอ้อมให้บุหรี่ไฟฟ้าและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้าไม่ได้รับการควบคุม กำกับดูแลมาตรฐานจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสินค้าที่ไม่ได้รับการควบคุม กำกับดูแลมาตรฐานนั้น ย่อมมีความเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดอันตรายต่อประชาชนผู้บริโภค

ประเด็นปัญหาที่สาม ปัญหาเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากรของบุหรี่ไฟฟ้าและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้า เมื่อประเทศไทยมีมาตรการต่อนบุหรี่ไฟฟ้าและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้าโดยการกำหนดต้องห้ามมิให้นำเข้ามาในราชอาณาจักร และต้องห้ามมิให้นำผ่านราชอาณาจักร ตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง

กำหนดให้บารากูและบารากูไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้าเป็นสินค้าที่ต้องห้ามในการนำเข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ. 2557 และประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง สินค้าต้องห้ามนำผ่านราชอาณาจักร พ.ศ. 2559 ด้วยเหตุนี้ จึงไม่สามารถนำเข้าสินค้าประเภทบุหรี่ไฟฟ้าและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้าได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย สินค้าดังกล่าวจึงไม่อาจเป็นฐานในการคิดคำนวณภาษีอากรแต่อย่างใด กรมศุลกากร ในฐานะหน่วยงานที่มีภารกิจในการจัดเก็บภาษีอากร ย่อมไม่สามารถเก็บค่าภาษีอากรศุลกากร ภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) หรือภาษีอื่นใดที่กฎหมายกำหนดให้เรียกเก็บแทนหน่วยงานอื่น เช่น ภาษีสรรพสามิต ภาษีเพื่อมหาดไทยจากการนำเข้าสินค้า จากบุหรี่ไฟฟ้าและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้าได้ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับบุหรี่มวนซึ่งมีโทษจากสารน้ำมันดิน และคาร์บอนมอนอกไซด์ต่อผู้สูบ และบุคคลผู้อยู่ใกล้เคียงผู้สูบ แต่ภาครัฐก็ยังกำหนดให้บุหรี่มวนเป็นเพียงสินค้าควบคุมที่สามารถจัดเก็บรายได้จากค่าภาษีอากรในการนำเข้าบุหรี่มวนได้ ประกอบกับ การพิจารณาถึงปริมาณ การลักลอบนำเข้าบุหรี่ไฟฟ้าและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้าที่กรมศุลกากร ได้ดำเนินการจับกุมในแต่ละปีงบประมาณ พบว่า มีสถิติการถูกจับกุมดำเนินคดีหลายร้อยคดี และคิดเป็นมูลค่าของกลางจำนวนมาก ซึ่งหากสามารถจัดเก็บภาษีอากรได้จากของที่ถูกระงับขึ้นภาษีได้ ภาครัฐย่อมสามารถเก็บรายได้จากภาษีอากรเพิ่มเติมได้เป็นจำนวนมาก

ประเด็นปัญหาที่สี่ แม้ว่าบุหรี่ไฟฟ้าและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้าจะถูกกำหนดให้เป็นสินค้าที่ต้องห้ามนำเข้า และต้องห้ามนำผ่านราชอาณาจักร ตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดให้บารากูและบารากูไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้าเป็นสินค้าที่ต้องห้ามในการนำเข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ. 2557 และประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง สินค้าต้องห้ามนำผ่านราชอาณาจักร พ.ศ. 2559 แต่เมื่อพิจารณาคำนิยามของ “ผลิตภัณฑ์ยาสูบ” ในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 จะพบว่าข้อความว่า “...ให้หมายความรวมถึงผลิตภัณฑ์อื่นใดที่มีสารนิโคตินเป็นส่วนประกอบ...” เป็นข้อความที่สามารถตีความให้รวมถึงบุหรี่ไฟฟ้าประเภทที่มีการใช้น้ำยาที่มีส่วนประกอบของสารนิโคตินด้วย ดังนั้น ตามบทบัญญัติดังกล่าว บุหรี่ไฟฟ้าประเภทที่มีนิโคตินเป็นส่วนประกอบ ย่อมต้องเป็นผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทหนึ่งซึ่งสามารถผลิต นำเข้า จำหน่าย หรือบริโภคได้ภายในราชอาณาจักร ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 เสมือนหนึ่งผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทอื่น ๆ อย่างบุหรี่มวน แต่กระนั้น บุหรี่ไฟฟ้ากลับถูกกำหนดให้เป็นสินค้าที่ต้องห้ามนำเข้า และห้ามนำผ่านราชอาณาจักรตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ทั้งสองฉบับ ซึ่งถือเป็นปัญหาความไม่สอดคล้องกันของกฎหมายที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน นอกจากนี้ คำนิยามของ “ผลิตภัณฑ์ยาสูบ” ดังกล่าว แม้จะสามารถตีความครอบคลุมถึงบุหรี่ไฟฟ้าประเภทที่มีนิโคตินเป็นส่วนประกอบ แต่ยังไม่สามารถตีความไปถึงบุหรี่ไฟฟ้าประเภทที่ไม่มีนิโคตินเป็นส่วนประกอบ จึงยังทำให้เกิดปัญหาในเรื่องการตีความคำนิยาม “ผลิตภัณฑ์ยาสูบ” ตามมาตรา 4 ว่ามีการนิยามความหมายให้ครอบคลุมบุหรี่ไฟฟ้าทุกประเภทแล้วหรือไม่ เพียงใด

จากการศึกษาค้นคว้ามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดให้บุหรี่ไฟฟ้าและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้าเป็นของต้องห้ามนำเข้า หรือนำผ่านราชอาณาจักรไทย กฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมบุหรี่ไฟฟ้าของต่างประเทศ ผู้ค้นคว้าจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้ประกาศกระทรวงพาณิชย์ที่กำหนดให้บุหรี่ไฟฟ้าและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้าเป็นของต้องห้ามนำเข้า หรือนำผ่านราชอาณาจักร ผู้ค้นคว้าพบว่ามิชอบเสนอแนะ คือ

1.1 เห็นควรให้ยกเลิกประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดให้บารากูและบารากูไฟฟ้าหรือ บุหรี่ไฟฟ้าเป็นสินค้าที่ต้องห้ามในการนำเข้าในราชอาณาจักร พ.ศ. 2557 และประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง สินค้าต้องห้ามนำเข้าผ่านราชอาณาจักร พ.ศ. 2559 เพื่อเป็นการยกเลิกสถานะ “ของต้องห้าม” นำเข้าและ ต้องห้ามนำเข้าผ่านราชอาณาจักรของบุหรี่ไฟฟ้า

1.2 เห็นควรให้มีมาตรการทางกฎหมายกำหนดให้บุหรี่ไฟฟ้าและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้า เป็นสินค้าควบคุมการนำเข้า หรือ “ของต้องจำกัด” ซึ่งหมายความถึง ของที่สามารถปฏิบัติพิธีการศุลกากร เพื่อนำเข้าได้โดยไม่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายให้ครบถ้วนตามขั้นตอนของกฎหมายศุลกากร โดยการออกเป็น ประกาศกระทรวงพาณิชย์ฉบับใหม่ซึ่งอาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติการส่งออกป็นอกและ นำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522 มาตรา 5 วรรคหนึ่ง (2) เพื่อกำหนดให้บุหรี่ไฟฟ้าและ ผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้าเป็นสินค้าที่ต้องขออนุญาตในการส่งออกหรือในการนำเข้า

2. ปัญหาเกี่ยวกับการไม่ได้คุณภาพของบุหรี่ไฟฟ้าและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้า ผู้ค้นคว้า พบว่ามีข้อเสนอแนะ คือ ยกเลิกประกาศกระทรวงพาณิชย์ทั้งสองฉบับตามข้อความที่กล่าวไปข้างต้น และ ออกประกาศกระทรวงพาณิชย์ฉบับใหม่เพื่อกำหนดให้บุหรี่ไฟฟ้าและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้าเป็น สินค้าที่ต้องขออนุญาตและต้องปฏิบัติตามมาตรการจัดระเบียบในการนำเข้าในราชอาณาจักร เพื่อให้ สามารถนำบุหรี่ไฟฟ้าและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้าเข้ามาในราชอาณาจักรได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย จากนั้นจึงให้หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง กำหนดหลักเกณฑ์ในการนำเข้าและการควบคุมคุณภาพของบุหรี่ ไฟฟ้าและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้า โดยอ้างอิงมาตรการทางกฎหมายจากประเทศอังกฤษ ซึ่งเป็น ประเทศที่มีมาตรการทางกฎหมายต่อบุหรี่ไฟฟ้าและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้าที่ครบถ้วนและสามารถ บังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ปัญหาเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากรของบุหรี่ไฟฟ้าและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้า ผู้ค้นคว้า พบว่ามีข้อเสนอแนะ คือ ยกเลิกประกาศกระทรวงพาณิชย์ทั้งสองฉบับดังกล่าว เพื่อให้สามารถนำบุหรี่ไฟฟ้า และผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้ามาปฏิบัติพิธีการศุลกากรนำเข้าได้โดยไม่ติดเงื่อนไขทางกฎหมาย ตามนัย ของมาตรา 51 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 จากนั้น กรมศุลกากร จึงจะสามารถจัดเก็บค่าภาษี อากรจากบุหรี่ไฟฟ้าและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้า ตามพิกัดอัตราอากรศุลกากร ประเภทพิกัด 8743.70.90 ซึ่งมีไว้รองรับการจัดเก็บภาษีอากรสินค้าประเภทที่เป็นอุปกรณ์ไฟฟ้าอันมีลักษณะการทำงาน อย่างบุหรี่ไฟฟ้าได้ เพื่อเป็นรายได้ของแผ่นดิน ทั้งประเภทภาษีศุลกากร ภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) ภาษี สรรพสามิต ภาษีเฟ้อมหาดไทย รวมถึงสามารถนำส่งรายได้ดังกล่าวเข้ากองทุนสนับสนุนการสร้างเสริม สุขภาพ (สสส.) ได้อีกด้วย

4. ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดค่านิยามของบุหรี่ไฟฟ้าและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้าใน พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 เนื่องจากค่านิยามของ “ผลิตภัณฑ์ยาสูบ” ตามมาตรา 4

แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 เป็นข้อความที่อาจทำให้ตีความได้ว่ามีผลบังคับใช้ครอบคลุมถึงบุหรี่ไฟฟ้าและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้าแบบที่มีนิโคตินเป็นส่วนประกอบ แต่เนื่องจาก บุหรี่ไฟฟ้าและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้า ถูกกำหนดให้เป็นของต้องห้ามตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ ทั้งสองฉบับดังกล่าว ทำให้เกิดปัญหาความไม่สอดคล้องกันของกฎหมายที่บังคับใช้ รวมถึงข้อความตามคำ นิยาม “ผลิตภัณฑ์ยาสูบ” ดังกล่าว ยังไม่ครอบคลุมถึงบุหรี่ไฟฟ้าแบบที่ไม่มีนิโคตินเป็นส่วนประกอบ ผู้ ค้นคว้าจึงมีข้อเสนอแนะ คือ

4.1 ให้ยกเลิกประกาศกระทรวงพาณิชย์ทั้งสองฉบับดังกล่าวไปข้างต้น เพื่อเป็นการแก้ไข ปัญหาความไม่สอดคล้องกันของกฎหมายที่บังคับใช้ ระหว่างประกาศกระทรวงพาณิชย์ทั้งสองฉบับ และ พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560

4.2 แก้ไขเพิ่มเติมคำนิยาม “ผลิตภัณฑ์ยาสูบ” โดยกำหนดให้บุหรี่ไฟฟ้าและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับ บุหรี่ไฟฟ้า เป็นผลิตภัณฑ์ยาสูบที่อยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 อย่างชัดเจน และบัญญัติข้อความเพิ่มเติมจากเดิมให้ครอบคลุมถึงบุหรี่ไฟฟ้าและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับบุ หรีไฟฟ้าแบบที่ไม่มีนิโคตินหรือใบยาสูบเป็นส่วนประกอบด้วย ดังนี้

4.2.1 มาตรา 4 “ผลิตภัณฑ์ยาสูบ” (เดิม) “ผลิตภัณฑ์ยาสูบ” หมายความว่า ยาสูบ ตาม กฎหมายว่าด้วยยาสูบและผลิตภัณฑ์อื่นที่มีส่วนประกอบของใบยาสูบหรือพืชนิโคติเยนา ทาแบกกุ่ม (Nicotiana tabacum) และให้หมายความรวมถึงผลิตภัณฑ์อื่นใดที่มีสารนิโคตินเป็นส่วนประกอบ ซึ่งบริโภค โดยวิธีสูบ ดูด ดม อม เคี้ยว กิน เป่า หรือพ่นเข้าไปในปากหรือจมูก ทา หรือโดยวิธีอื่นใด เพื่อให้ได้ผลเป็น เช่นเดียวกัน ทั้งนี้ ไม่รวมถึงยาตามกฎหมายว่าด้วยยา ให้แก้ไขเป็น มาตรา 4 “ผลิตภัณฑ์ยาสูบ” (แก้ไข เพิ่มเติม) “ผลิตภัณฑ์ยาสูบ” หมายความว่า ยาสูบ ตามกฎหมายว่าด้วยยาสูบและผลิตภัณฑ์อื่นที่มี ส่วนประกอบของใบยาสูบหรือพืชนิโคติเยนา ทาแบกกุ่ม (Nicotiana tabacum) และให้หมายความรวมถึง ผลิตภัณฑ์อื่นใด หรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อื่นใดที่มีสารนิโคตินเป็นส่วนประกอบ หรือไม่มีสารนิโคติน เป็นส่วนประกอบ ซึ่งสามารถใช้หรือบริโภคโดยวิธีสูบ ดูด ดม อม เคี้ยว กิน เป่า หรือพ่นเข้าไปในปากหรือ จมูก ทา หรือโดยวิธีอื่นใด เพื่อให้ได้ผลเป็นเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ ไม่รวมถึงยาตามกฎหมายว่าด้วยยา

เอกสารอ้างอิง

มาโนช รอดสม. ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร. กรุงเทพฯ :
มีนาคม 2561.

นิทัศน์ ศิริโชติรัตน์. บุหรี่อิเล็กทรอนิกส์. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อควบคุมยาสูบ
มหาวิทยาลัยมหิดล. 2557.

พิชญ์เนตร เรชะวิชชัยรัฐ. มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมบุหรี่ไฟฟ้า. วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหา
บัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2560